نشریه فرهنگ و ارتقای سلامت فرهنگستان علوم پزشکی
سال چهارم، شماره چهارم، زمستان ۹۹، صفحات ۴۲۴ تا ۴۲۵

خلاصه سیاستی

سلامت روان در دوران کرونا و بعد از آن (بهمن ۱۳۹۹)*

چکیده

دنیاگیری کووید-۱۹، جوامع بشری را تحت تأثیر قرار است و تبعات معنوی، اجتماعی و اقتصادی آن روی سلامت روان افراد جامعه مؤثر است. اتخاذ راهبردهای مدبرانه مبتنی بر شواهد، برای تأمین، حفظ، و ارتقای سلامت روان آحاد جامعه، از وظایف اولویت‌دار مشترک نظام سلامت، مسئولان و مردم می‌باشد. در این خلاصه سیاستی این راهبردها در ۱۷ مورد ارائه شده است.

کلید واژه‌ها: برنامه‌ریزی راهبردی، سلامت روان، کووید-۱۹

مقدمه

این خلاصه سیاستی در راستای بند ۳ سیاست‌های کلی سلامت، ابلاغی مقام معظم رهبری، با توجه به همه گیری کووید-۱۹ ارائه شده است. دنیاگیری کوید ۱۹، جامعه و آحاد آن را تحت تأثیر قرار داده است. ترس؛ نگرانی؛ استرس؛ که واکنش‌های معمول در تهدیدها یا بحران‌های واقعی هستند، و عوارض و نیز عواقبی نظیر مشکلات عاطفی؛ اختلال در مراقبت‌ها و خدمات سلامت روان؛ تعطیلی یا کاهش فعالیت مراکز فرهنگی، آموزشی و مراسم مذهبی و معنوی، کاهش دید و بازدیدها و ابراز عواطف در خانواده‌ها، کاهش تفریحات و ورزش‌های عمومی، اختلال جدی در اقتصاد و معیشت اقشار کم درآمد؛ محدودیت‌های اجتماعی به منظور فاصله‌گذاری فیزیکی و سایر اقدامات اجتناب‌ناپذیر بهداشتی- درمانی و تبعات معنوی، اجتماعی و اقتصادی آن‌ها، سلامت روان جامعه را به‌طور جدی تحت تأثیر قرار داده است. وجود و یا سابقه اختلال روان‌پزشکی، برای درگیری و ابتلای به کووید-۱۹، عامل خطر قابل‌توجهی است، ازطرفی ابتلای به کووید-۱۹، احتمال ابتلا و درگیری به اختلالات روان‌پزشکی را در آینده بالا می‌برد. جهان پساکرونا، با احتمال بالاتری از اختلال رفتاری و روانی، آسیب‌های اجتماعی از قبیل فقر، خشونت، اعتیاد، خودکشی و نظایر آن‌ها مواجه است. در جامعه اسلامی ایران، اتخاذ راهبردهای مدبرانه مبتنی بر ارزش‌های دینی و معنوی اسلامی و شواهد علمی، برای تأمین، حفظ و ارتقای سلامت روان آحاد جامعه، از وظایف اولویت دار مشترک نظام سلامت، مسئولان و مردم می باشد.

هدف از این خلاصه سیاستی، تأمین، حفظ و ارتقای سلامت روان جامعه با ترویج سبک زندگی سالم اسلامی - ایرانی؛ تحکیم بنیان خانواده؛ رفع عوامل تنش آفرین در زندگی فردی، خانوادگی و اجتماعی؛ ترویج آموزش‌های اخلاقی و معنوی اسلامی و ارتقا شاخص‌های سلامت روانی است.

راهبردها و اقدامات

۱. محوریت تعالیم و آموزش‌های دینی، قرآنی و راویی، در جمیع فعالیت‌های سلامت روان، بویژه در امر آموزش رسمی و منابع درسی
۲. تلاش ملی و همه‌جانبه برای ایجاد فضای اجتماعی مشحون از امید، نشاط، خوش‌بینی،افزایش مشارکت اجتماعی و اعتماد عمومی، همراه با تاب‌آوری و خود کارآمدی، مورد انتظار ومورد نیاز افراد، خانواده‌ها و جامعه
۳. تعمیق، تعمیم و گسترش شبکه بهداشتی درمانی کشور در آموزش‌ها، پژوهش‌ها، مراقبت‌ها و خدمات بهداشت روان
۴. بهره‌گیری از ظرفیت عظیم بسیج مردمی، مساجد و مراکز فرهنگی، نیروهای نظامی و انتظامی، رسانه‌های عمومی، و سازمان‌های مردم نهاد و داوطلبان از همه اقشار و صنوف
۵. توسعه و تعمیم مراقبت‌ها و خدمات بهداشت روان (مشاوره- روان‌شناختی و روان‌پزشکی)، از طریق شبکه بهداشتی درمانی و نظام ارجاع، با استفاده از ظرفیت کامل مراکز درمان سرپایی و بستری، و با پوشش کامل بیمه‌ای
۶. شفافیت در اطلاع‌رسانی عمومی
۷. تأمین نیازهای پایه و اضطراری سلامت روان عموم مردم، اولویت اقشار آسیب‌پذیر و توجه ویژه به کودکان، نوجوانان، و مجموعه آموزش و پرورش
۸. ارائه حمایت‌های اجتماعی ویژه و فوری به آسیب‌دیدگان، و حمایت ضروری از مراکز ارائه مراقبت‌ها و خدمات و نیز برنامه‌ها و مراکز آموزشی و پژوهشی سلامت روان

* این سند محصول مذاکرات علمی انجام شده در فرهنگستان علوم پزشکی است که توسط هیئت رییسه جمع‌بندی و در معاونت علمی تنظیم شده است.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-18]

۹. تقویت پژوهش‌های ضروری حوزه سلامت روان، خاصه پیمایش ملی غربالگری سلامت روان گروه‌های آسیب‌پذیر، سوگوار، و بهبودیافته
۱۰. نظارت مستمر و رصد کلان سلامت روان جامعه در تداوم همه‌گیری و بعد از آن
۱۱. هشدارهای ضروری به مردم، اتخاذ راهبرد بازدارنده از عوارض و عواقب، جلوگیری از بزرگنمایی مشکلات داخلی و موفقیت‌های سایر کشورها، پیشگیری از اقدامات تنش‌آفرین روانی اجتماعی نظیر ایجاد فضای یأس و نومیدی و اظهارات غیرمسئولانه
۱۲. توجه بیشتر به جنبه‌های عاطفی و روانی با اقداماتی نظیر مراسم مجازی برای فوت‌شدگان
۱۳. گرامیداشت و تقدیر کادر سلامت حاضر در صحنه‌ها و نیز فقیدان و شهیدان مدافع سلامت،
۱۴. تقویت کمیته بررسی مسایل روانی- اجتماعی ناشی از کرونا و تأکید بر تقویت جنبه‌های روانی- عاطفی و جبران آسیب‌های ناشی از کرونا
۱۵. فعال‌سازی خط ۴۰۳۰ و سایر ظرفیت‌های اطلاع‌رسانی عمومی، برای راهنمایی و پاسخگویی به سؤالات مردم توسط پزشکان، روان‌پزشکان و روان‌شناسان آموزش دیده، استفاده از ظرفیت‌های شبکه شاد برای آموزش خانواده‌ها و نظایر آن‌ها
۱۶. آمادگی نظام سلامت، برای پیشگیری و مقابله با اختلالات رفتاری و روانی، و نیز آسیب‌های اجتماعی، با افزایش فعالیت‌ها و تقویت حمایت‌های مرتبط با سلامت روان، سلامت اجتماعی و سلامت معنوی.
۱۷. مقابله با انگ از اختلال روان‌پزشکی در زمان کرونا ونیز پساکرونا، مشاوره و مداخله روان‌پزشکی برای بیماران سرپایی و بستری کووید واجد علامت روان‌شناختی، ارزیابی مستمر و حمایت کادر سلامت، شناسایی، پیشگیری و مداخله در مورد فرسودگی شغلی، از سایر ضروریات حوزه سلامت روان است.

Policy Brief

Mental Health During and After COVID-19 Pandemic*

Abstract

The pandemic of COVID-19 has affected human societies and its spiritual, social and economic consequences affect the mental health of individuals. Considering strategies based on evidence for ensuring, maintaining and promoting the mental health of individuals is one of the priorities in tasks which is common between health system, officials and people. In this policy summary, these strategies are presented in 17 issues.

Keywords: COVID-19, Mental Health, Strategic Planning

* The backbone of this document is scientific discussion in Academy of Medical Sciences. The conclusion is made by the Board of Directors and the Vice President of Academy sets it.

[Downloaded from ijhp.ir on 2026-11-18]